

РОЗДІЛ 2. РОЗБУДОВА ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

УДК 37.018.43:004

ОСВІТНЄ ОНЛАЙН- СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІВ ТА УЧНІВ

Лавріненко Тетяна

У статті досліджено необхідні компоненти сучасного, зосередженого водночас на профілізації та соціалізації, освітнього простору з використанням комп'ютерних технологій та освітніх онлайн-середовищ на прикладі таких проектів, як: «Міксіке в Україні», «На Урок», «Інтерактивне навчання».

Ключові слова: *інформаційна освітня технологія, освітнє середовище, освітні онлайн-проекти, самореалізація.*

Постановка проблеми. У зв'язку з освітньою реформою головним питанням на сьогодні залишається опанування вчителями та учнями вмій та навичок саморозвитку. Крім того, використання сучасних технологій дозволяє підтримувати не тільки інтерес до конкретного навчального предмета, а розширює межі використання в різних сферах навчання та дозволяє підтримувати міжпредметні зв'язки. Також залишається актуальним питання результативності та ефективності освітніх послуг, які відстежити без відповідного інструментарію важко, але можна спробувати це зробити шляхом використання інформаційних технологій в організації освітнього процесу.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблему міжпредметної інтеграції можна віднести до числа традиційних, що стали вже класичними

проблемами педагогіки. Її вивченню присвячені праці П. Атутова, С. Батишева, Дж. Дьюї, І. Зверєва, В. Кондакова, П. Кулагіна, В. Максимової, П. Новікова, Й. Песталоцці, Ж. Руссо, Н. Сорокіна, Л. Толстого, О. Федорова, В. Фоменка та ін. Міжпредметні зв'язки в освіті відображають комплексний підхід до виховання і навчання.

Питання використання ІКТ для навчання розглядалося різними вченими. Як зазначає Г. Селевко, на практиці інформаційними технологіями називають ті, що використовують спеціальні технічні інформаційні засоби (ПК, аудіо, відео, кіно).

Термін «інформаційно-комунікаційні» є об'єднуючим для різних варіантів технологій та вказує на специфіку інтерактивного навчання – діалог у системі «користувач – комп'ютер».

І. Смольянікова зазначає, що сучасний фахівець у будь-якій галузі повинен володіти навичками використання інформаційних та комунікаційних технологій у професійному контексті [1]. Дослідженню взаємозв'язків окремих компонентів системи дидактичних засобів, вивченню їх впливу на результативність навчання, присвячені праці Ю. Бабанського, Т. Габай, Б. Єсипова, І. Лернера, О. Тихомирова. Ідею активізації пізнавальної діяльності у процесі навчання було відомо ще з часів Сократа. Її також було розроблено у творах О. Духновича, Я. Коменського, Й. Песталоцці, Ж. Руссо, В. Сухомлинського, К. Ушинського та ін., яка не втратила своєї актуальності і донині. Звісно, що в сучасний час питанням розроблення та застосування засобів на основі комп'ютерної техніки та створенням методичної підтримки щодо їх використання присвятили свої роботи О. Гончарова, Ю. Горошко, Л. Гризун, А. Гуржій, Ю. Дорошенко, Т. Дубова, Л. Зайнутдінова, М. Жалдак, Ю. Жук, І. Іваськів, В. Клочко, М. Росток та ін.

Метою статті є розкриття можливостей навчальних онлайн-середовищ, їх впровадження в освітній простір школи на прикладі таких проектів, як «Міксіке», «Інтерактивне навчання» та «На Урок».

Виклад основного матеріалу. Нові реалії життя в Україні, її поступове перетворення на демократичну, соціально орієнтовану країну обумовили глобальні зміни у філософії освіти, визначенні її мети, завдань, методів діяльності. Наш час – це період змін та інновацій, проблемний і складний. Такий, який вимагає від людини компетентностей розумної, ділової, творчої, енергійної, незалежної, гармонійної розвиненої, свідомої особистості з відчуттям національної гідності, готової до свідомого вибору свого місця в житті. Актуальним є те, що в умовах реформування системи освіти, відтворення і зміцнення інтелектуального потенціалу нації, виходу вітчизняної науки і техніки, економіки і виробництва на світовий рівень, інтеграції в світову систему освіти, переходу до ринкових відносин і конкуренції будь-якої продукції, у тому числі й інтелектуальної, особливо важливим стає забезпечення належного рівня інформаційної підготовки підростаючого покоління, особливо в умовах профільної освіти [2].

Крім того, метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності [3].

Освіта на сучасному етапі, як і суспільство загалом, вступила в нову епоху інформатизації та інформаційних технологій. Будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, оскільки основу технологічного процесу навчання складає отримання і перетворення інформації. Більш вдалим терміном для технологій навчання, що використовують комп'ютер, є комп'ютерна технологія.

Комп'ютерні (нові інформаційні) технології навчання – це процес підготовки і передачі інформації для того, кого навчають, засобом здійснення якого є комп'ютер. Інформаційна освітня технологія (далі – ІОТ) – така модель

освітнього процесу, у якій мета досягається насамперед за рахунок найповнішого використання можливостей комп'ютерів (комп'ютерних мереж) та програмного забезпечення [4]. Відповідно до цього, виникла необхідність не тільки в активному впровадженні інформаційних технологій, але також їх ефективної інтеграції з іншими предметами.

У наш час технології та освіта є досить тісно пов'язані. Мати навички цих технологій вже в закладі освіти багато в чому визначає успішне майбутнє учнів. Отримувати ці навички набагато ефективніше не тільки на уроках інформатики, а ще й на заняттях з інших предметів, що сприяє розвитку вмінь та здібностей. Розробка комп'ютерних уроків вимагає особливої підготовки. До таких уроків потрібно розробляти особливий конспект уроку, органічно поєднуючи справжній та віртуальний експерименти.

Мережа Інтернет відкрила широкий доступ до даних у наукових центрах та бібліотеках різних держав. Зрозуміло, що це створило реальні умови для розширення світосприйняття людини, її навчання упродовж життя, самоосвіти, самовдосконалення й професійного зростання. Застосування комп'ютера спричинило розв'язання низки питань щодо представлення та зберігання навчальних матеріалів, покращення організації освітнього процесу, запровадження інтерактивних мультимедійних програм, що дало можливість індивідуалізувати процес навчання тощо.

Активне використання інформаційних та комунікаційних технологій у освітньому процесі формує нову педагогічну технологію навчання. З точки зору дидактики ІКТ дозволяють: сприяти розвитку самостійності й творчих здібностей учнів; забезпечити зворотній зв'язок у процесі навчання; зробити навчання більш інтенсивним та ефективним; забезпечити пошук інформації із різноманітних джерел; індивідуалізувати навчання для максимальної кількості дітей з різними стилями навчання і різними можливостями сприйняття; здійснювати контроль навчальних досягнень; створювати сприятливу атмосферу для спілкування; посилити міжпредметні зв'язки.

Дієве застосування Інтернет й ІКТ є певною компенсацією збільшення об'єму знань і зменшення часу на їх одержання та опанування.

І тут на допомогу приходять освітні онлайн-проекти, які стають в пригоді не лише для учнів, а також є могутнім засобом самореалізації педагогів.

Освітні онлайн-середовища надають можливість педагогам, учням і батькам робити та використовувати власні освітні онлайн-матеріали, а також використовувати колекцію освітніх матеріалів, яку спільними стараннями створили педагоги-учасники того чи іншого проекту. Також освітні онлайн-середовища, наприклад «Міксіке» та «На Урок» [5], дозволяють створювати та проводити освітні турніри серед учнів закладу, між учнями різних закладів освіти області або держави.

Головна мета таких форм роботи – створення оптимальних мотиваційних умов для вивчення відповідної предметної дисципліни усіма учнями з будь-яким рівнем знань. Завдання є адаптованими до шкільної програми, але інтернет-турніри, конкурси, олімпіади мають суттєву відмінність від типових конкурсних заходів – кожен без винятку учень зможе проявити себе незалежно від рівня засвоєння того чи іншого програмного матеріалу, а також має можливість у вільному виборі часу, зручного для участі.

Водночас педагоги, отримавши результати Інтернет-заходів, мають інформацію про рівень засвоєння учнями ключових тем. Адже вчителі мають доступи до інформації про успішність виконання завдань. Своєчасна робота над помилками допоможе покращити загальний середній бал успішності учнів.

Проект «Інтерактивне навчання» [5] дає змогу учням проходити тестування з основних предметів та перевіряти рівень своїх знань, як самостійно, так і в процесі навчання під час уроків. Проект дає шанс учням скоригувати свою підготовку до контрольних робіт з предметів, а також більш ефективно підготуватися до ЗНО.

Після проходження тесту учень отримує не тільки автоматично розраховану оцінку, а також результати тесту містять правильні та неправильні варіанти розв'язання, що дає можливість учню сконцентрувати увагу на своїх досягненнях та помилках. Уміле поєднання комп'ютерних технологій та традиційних методів викладання дає бажаний результат: високий рівень знань у навчанні та усвідомлення їх практичного застосування.

Використовуючи освітні онлайн-середовища, вчитель має важливий засіб підтримки інтересу до предмета. Зокрема, мультимедіа означає не тільки підтримку бажання пізнавальної діяльності, але і осучаснення предмета, більш близького і наочного. Використання нових інформаційних технологій, безсумнівно, ефективно. Крім того, до якісного засвоєння матеріалу учні демонструють хороший емоційний настрій і бажання продовжувати вивчати предмет із задоволенням. Для вчителів корисні освітні середовища тим, що, крім допомоги у підготовці до уроку, для них проводяться навчальні вебінари, після яких проходить залік засвоєного матеріалу. Після успішного складання заліку педагог отримує електронний сертифікат, що підвищує не лише його досвідченість, а й самооцінку.

Нині, щоб іти в ногу з часом, вчитель має володіти основами інформаційних технологій, мати уявлення про найбільш поширену в даний час операційну систему Windows, вміти працювати в комп'ютерних програмах, зокрема, Word, Excel, Power Point та ін. спеціалізованих програмах, пов'язаних з предметною діяльністю вчителя, користуватися Інтернетом, а також вміти використовувати знання комп'ютерів учнями, отримані на уроках інформаційних технологій.

Висновки. Сучасні інформаційні технології та освітні онлайн-середовища дозволяють вчителю не лише удосконалити свій рівень освіченості, а й якнайповніше і цікаво проілюструвати зміст навчального матеріалу, забезпечують вирішення нових освітніх завдань та реалізують сучасні освітні форми на практиці.

Крім того, розвивають творчість та самостійність учнів, сприяють розкриттю їх компетентностей, дозволяють одразу отримати оцінку рівня засвоєння того чи іншого матеріалу, розширюють межі можливостей. Застосування сучасних інформаційних технологій в освіті – одна з найбільш важливих і стійких тенденцій розвитку освітнього простору.

Отже, використання ІКТ на уроках і поза ними дає змогу підвищити якість навчання, формувати необхідні ключові та предметні компетентності, навички практичного застосування набутих знань, створює умови для ефективної взаємодії педагогів з учнями та батьками, розвиває творчі здібності, що є необхідною умовою подальшої максимальної реалізації особистості в сучасному житті.

Список використаних джерел

1. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховному процесі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://teacher.at.ua/publ/prezentaciji/metodichna_robota.
2. Концепція профільного навчання в старшій школі // Освіта України. – 2009. – № 42–43. – С. 8–9.
3. Концепція розвитку освіти України на 2015-2025 роки, ухвалена рішенням колегії МОН від 29.10.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://mon.gov.ua/2016/12/05/konczepczyia.pdf>.
4. Сазоненко Г.С. Перспективні освітні технології / Г.С. Сазоненко. – К. : Гопак, 2000. – 340 с.
5. Освітні онлайн-середовища. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсів : <http://miksike.net.ua>; <https://naurok.com.ua>; <http://interactive.ranok.com.ua>.
6. Використання ІКТ на уроках інформатики з метою активізації пізнавальної діяльності учнів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://wiki.soippo.edu.ua/index.php?title>.

Лавриненко Татьяна. ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ОНЛАЙН-СРЕДА КАК СПОСОБ САМОРЕАЛИЗАЦИИ ПЕДАГОГОВ И УЧАЩИХСЯ

В статье исследованы необходимые компоненты современного, сосредоточенного одновременно на профилизации и социализации, образовательного пространства с использованием компьютерных технологий и образовательных онлайн-ресурсов на примере таких проектов, как «Миксике в Украине», «На Урок», «Интерактивное обучение».

Ключевые слова: *информационная образовательная технология, образовательная среда, образовательные онлайн-проекты, самореализация.*

Lavrinenko Tatyana. EDUCATIONAL ONLINE-SPACE, AS A WAY OF SELF-REALIZATION OF TEACHERS AND STUDENTS

The article examines the necessary components of modern, focused on profiling and socialization, educational space with the use of computer technologies and online-educational environments, for example, such as «Miksike in Ukraine», «On the lesson», «Interactive learning».

Key words: *information educational technology, educational environment, educational online-projects, self-realization.*